

Dok francuska ministarstva ovih tjedana finaliziraju planove za izlazak iz američke digitalne infrastrukture do početka jeseni, postaje jasno da se radi o početnom potezu u širem europskom preslagivanju odnosa prema Microsoftu, Amazonu i Googleu.

Francuska međuresorna agencija za digitalne poslove (DINUM) u travnju je objavila direktivu kojom se svako ministarstvo i njegova tijela obvezuju do jeseni 2026. predati plan izlaska iz izvaneuropskih digitalnih ovisnosti u osam kategorija: radne stanice i operativni sustavi, alati za suradnju, antivirusni softver, umjetna inteligencija, baze podataka, virtualizacija, cloud infrastruktura i mrežna oprema.

DINUM, agencija koordinira digitalnu politiku cijele državne uprave, od kibernetičke sigurnosti do javne nabave softvera, sam je poslužio kao pilot projekt i njegovi su zaposlenici prvi prešli s Windowsa na Linux.

Sve je krenulo od trenutka kad je Microsoft, slijedeći izvršnu uredbu predsjednika Trumpa iz veljače 2025., onemogućio pristup e-mailu glavnom tužitelju Međunarodnog kaznenog suda Karimu Khanu, koji je potom prešao na švicarski Proton Mail.

Taj je incident europskim vladama pretvorio apstraktnu pravnu brigu - američki CLOUD Act, koji Washingtonu omogućava pristup podacima američkih kompanija bez obzira gdje se fizički nalaze - u opipljivu prijetnju.

Francuska je odgovorila najavom selidbe 2,5 milijuna radnih stanica s Windowsa na Linux, uz paralelni prelazak s Teamsa, Zooma i Webexa na domaću platformu Visio do 2027. godine

Ministar zadužen za javnu upravu David Amiel sažeo je motivaciju bez diplomatskog ublažavanja: "Ne možemo više prihvaćati da naši podaci, naša infrastruktura i naše strateške odluke ovise o rješenjima čija pravila, cijene i rizike ne kontroliramo."

Europa troši milijarde na američke servere

Od travnja se slika znatno proširila.

Europska komisija je tijekom proljeća predstavila takozvani Tehnološki suverenistički paket, koji objedinjuje predloženi zakon o cloudu i umjetnoj inteligenciji, drugu generaciju zakona o čipovima i strategiju otvorenog koda.

Povjerenica Henna Virkkunen, zadužena za tehnološku suverenost, sigurnost i demokraciju, opisala je pozadinu paketa ocjenom da je "tehnološka moć postala geopolitička" te da razvoj europskih tehnologija više nije samo pitanje konkurentnosti, nego i sigurnosti i demokracije.

U travnju je Komisija dodijelila i šestogodišnji okvirni ugovor vrijedan do 180 milijuna eura europskim pružateljima cloud usluga, ocjenjujući ih prema novom sustavu takozvanih SEAL razina - od SEAL-0, koji ne podrazumijeva nikakvu stvarnu suverenost, do SEAL-4, koji zahtijeva potpuno europski lanac opskrbe, od čipova do softvera.

Prema podacima Cigrefa, francuskog udruženja IT direktora, čak 83 posto europske potrošnje na cloud i softver (oko 264 milijarde eura) i dalje odlazi američkim tvrtkama, dok Gartner

procjenjuje da će globalna potrošnja na suvereni cloud 2026. skočiti za 35,6 posto, na 80 milijardi dolara.

Uštede

Konkretni brojevi počinju stizati i iz samih migracija, uključujući i starije, dobro dokumentirane primjere na koje se Pariz sada poziva.

Toulouse je nakon prelaska s Microsoft Officea na LibreOffice 2012., u prve tri godine uštedio oko milijun eura, uz trošak migracije od 800.000 eura naspram 1,8 milijuna eura koliko je dotad plaćao za licence svake tri godine.

Talijansko ministarstvo obrane projicira uštedu od 29 milijuna eura na svojih 150.000 računala.

Njemačka pokrajina Schleswig-Holstein, koju Pariz redovito citira kao dokaz izvedivosti, uštedjet će 2026. više od 15 milijuna eura na licencama uz jednokratno ulaganje od 9 milijuna, a ministar za digitalnu transformaciju Dirk Schrödter usporedio je ovisnost o Microsoftu s europskom ovisnošću o ruskom plinu.

"Digitalna suverenost jednako je važna kao energetska suverenost", rekao je.

Francuska žandarmerija je, s druge strane, primjer da se to već jednom uspješno napravilo: njezinih 103.164 radne stanice rade na GendBuntuu, vlastitoj Linux distribuciji koju je služba uvela još 2008., uz godišnju uštedu od oko dva milijuna eura na licencama i sniženje ukupnog troška vlasništva za oko 40 posto.

DINUM je u veljači 2026. upravo žandarmeriju javno istaknuo kao model upravljanja za ostatak državne uprave, ali kritičari upozoravaju da se ono za što je njoj trebalo gotovo dva desetljeća postupnog uvođenja teško može ponoviti u preostalim ministarstvima u svega nekoliko mjeseci.

Microsoftov odgovor

Microsoft na sve to više ne šuti kao u travnju.

Kompanija je u Bruxellesu najavila pravno osporiti svaki nalog za obustavu cloud usluga europskim vladinim korisnicima te uspostavu europskog odbora direktora, sastavljenog isključivo od europskih državljana, koji nadzire poslovanje podatkovnih centara u skladu s europskim pravom.

No analitičari upozoravaju da ništa od toga ne mijenja pravnu srž problema: CLOUD Act je i dalje na snazi, Microsoft ostaje kompanija sa sjedištem u SAD-u, a apsolutna garancija da europski podaci nikad neće biti predani američkim vlastima naprosto ne postoji.

Ne slažu se svi ni oko toga je li francuski potez uopće racionalan.

Daniel Castro, analitičar washingtonskog Centra za inovacije u podacima (Center for Data Innovation), ocijenio je da DINUM-ova direktiva stavlja suverenost ispred svakodnevne

Francuzi i drugi Europljani napuštaju američku digitalnu infrastrukturu

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Utorak, 29 Rujan 2026 07:28

Objavljeno: Utorak, 29 Rujan 2026 07:28

produktivnosti bez ijedne objavljene analize troškova i koristi što, prema njemu, nije slučajno, nego namjeran izbor.

Ono što ostaje nepromijenjeno jest smjer. Danska, čiji Kopenhagen i Aarhus provode fazni izlazak iz Microsoftova ekosustava, Italija, Austrija i sada već više od 800.000 državnih radnih stanica diljem Europe idu istim putem kojim je u travnju krenula Francuska.

Razlika je u tome što se ono što je prije pet mjeseci bilo najava, ovog rujna pretvara u rokove, brojke i, sve češće, u priznanja da lakog izlaza iz američke tehnološke infrastrukture nema. (Hina)

